

NUORISOLAIN TARKISTAMINEN diaarinumero VN/23602/2021 sekä OKM039:00/2020[Lausunto - Lausuntopalvelu](#)

1. Lausunto valtakunnallisia nuorisoalan järjestöjä koskeviin esitysluonnoksiin (lain 17 ja 18 §; asetuksen 5 ja 6 §)

Lain 17 § ja asetuksen 5 § (valtionapukelpoisuuden myöntäminen nuorisoalan järjestölle):

Laissa ja asetuksessa määritellään ne perusteet joilla nuorisoalan järjestö voi tulla hyväksytyksi valtakunnalliseksi valtionapukelpoiseksi nuorisoalan järjestöksi. Esityksen mukaan jatkossa oikealla tavalla korostettaisiin aikaisempaa enemmän järjestön toiminnan merkitystä ja vaikuttavuutta nimenomaisesti nuorisotyön ja –toiminnan kannalta. Toimikunta katsoo, että koska nuorisoalan järjestöjen toimintaan osoitetut määrärahat ovat rajalliset, on avustaminen kohdistettava nuorisotyön ja toiminnan ydinalueeseen ja pitää ehdotuksia näin ollen kannatettavina. Toimikunta korostaa, että nuorilla tulee olla aito oikeus ohjata ja vaikuttaa toimintaan.

Uudeksi kriteeriksi valtionapukelpoisuudelle esitettäisiin järjestön toiminnan ajankohtaisuus. Toimikunta ei kannata kyseistä esitystä, koska yksistään ajankohtaisuuden määrittelemineen, objektiivinen arviointi ja mittaaminen ovat vähintäänkin haastavaa. Ajankohtaisuutta nuorisotyössä ja –politiikassa määritellään valtakunnallisen nuorisotyön ja politiikan ohjelmassa, joka uusitaan säännöllisesti hallituskausittain.

Toimikunta pitää tärkeänä sitä, että valtionapukelpoisuuden saamisen ehdottomana edellytyksenä on jatkossa se, että järjestön hallintoa ja taloutta hoidetaan vastuullisesti. Siten sellainen toiminta, joka suhtautuu välinpitämättömästi esimerkiksi yhdistyslain ja/tai kirjanpitolain säännöksiin, voidaan sulkea avustamisen ulkopuolelle.

Lain 18 § ja asetuksen 6 § (valtionavustuksen myöntäminen nuorisoalan järjestölle):

Esityksessä ehdotetaan tarkennettaviksi valtakunnallisen nuorisoalan järjestön saaman avustuksen määräytymisperusteita. Nykytilaan verrattuna järjestön avustusmäärää harkittaessa ei enää jatkossa käytettäisi perusteena järjestön toiminnan yhteiskunnallista vaikuttavuutta. Esityksen mukaan yhteiskunnallisen vaikuttavuuden käyttäminen arviointiperusteena on osoittautunut käytännössä haastavaksi sen yksiselitteisen ja tasapuolisen mittaamisen kannalta. Arviointi- ja avustustoimikunnan näkemyksen mukaan esitystä ei voida pitää kannatettavana siitä syystä, että yhteiskunnallisella vaikuttavuudella on iso merkitys kansalaisyhteiskunnan sekä nuorisotyön ja –politiikan näkökulmasta. Avustusmäärän arviointi muuttuisi muutoksen myötä liian tekniseksi, ja avustusmäärän kokonaisharkinta ja asiantuntijaelimen näkemykset eivät tulisi riittävällä tavalla huomioituksi. Esitetyt muut avustusmäärän harkinnassa käytettävät kriteerit ovat hyvin monitulkintaisia, eikä siten yhteiskunnallisen vaikuttavuuden arviointiperusteen poistoa ole syytä tehdä sen perusteella, että sitä on haastava arvioida. Teknisten ja numeraalisten mittareiden lisäksi tarvitaan laadullisia mittareita, joiden avulla voidaan tehdä kokonaisharkintaa toiminnan merkityksellisyydestä.

Toiminnan saavutettavuuden merkityksen korostaminen on myönteinen asia ja toimikunta kannattaa sen nostamista itsenäiseksi arviointiperusteeksi.

Toiminnan valtakunnallisuuden osalta nykyisin edellytetään toimintaa vähintään kolmen maakunnan alueella, mutta esityksen mukaan jatkossa järjestön valtakunnallisuutta arvioitaessa tulnaisiin edellyttämään, että järjestöllä on toimintaa vähintään seitsemän maakunnan alueella, tai että järjestön

toiminta tavoittaa kohderyhmänsä muutoin maanlaajuisesti. Arviointi- ja avustustoimikunta on tämän ehdotuksen osalta huolissaan erityisesti kielellisten vähemmistöjen ja muiden vähemmistöjen valtionapukelpoisuuksista, koska esitysmuutoksella on kielteisiä vaikutuksia näiden järjestöjen avustujärjestelmässä pysymiseen. Asetuksessa on syytä säilyttää poikkeussäännös valtakunnallisuuden määrittelyssä kielellisen tai muun vähemmistön osalta, jos järjestöllä on riittävä kattavuus suhteessa järjestön määrittelemään kohderyhmään. Arviointi- ja avustustoimikunnan näkemyksen mukaan esitystä ei voida pitää kannatettavana siitä syystä, että määrän kasvattaminen seitsemään maakuntaan ei ole perusteltua ja se rajaa keinotekoisesti aidosti koko kohderyhmänsä tavoittavia järjestöjä avustujärjestelmän ulkopuolelle. Maakuntien määrän tulisi jatkossakin olla kolme maakuntaa.

Arviointi- ja avustustoimikunta katsoo, että lain kohtaan 5 lisätään demokratiakasvatuksen edistäminen. Avustusmäärän harkinnassa otetaan huomioon, miten järjestö edistää nuorten osallisuutta ja demokratiakasvatusta.

2. Lausunto valtakunnallisia nuorisoalan osaamiskeskuksia (OSKE) koskeviin esitysluonnoksiin (lain 19 §; asetuksen 7 ja 8 §)

Lain 19 § ja asetuksen 8 § (valtionavustuksen myöntäminen valtakunnalliselle nuorisoalan osaamiskeskuselle)

Arviointi- ja avustustoimikunnan tehtäviin kuuluu lausunnon antaminen valtakunnallisen nuorisoalan osaamiskeskusten valtionapukelpoisuudesta ja esityksen tekeminen kelpoiselle osaamiskeskuselle myönnettävästä valtionavustuksesta. Osaamiskeskusten valinta- ja avustusprosessi on luonteeltaan erilainen kuin valtakunnallisten nuorisoalan järjestöjen vastaava prosessi. Osaamiskeskusten valintaan liittyvät painopisteet, jotka määritellään valtakunnallisessa nuorisotyön ja –politiikan ohjelmassa. Lisäksi opetus- ja kulttuuriministeriö määrittelee osaamiskeskusten tehtävät yhteistyössä osaamiskeskusten kanssa laadittavissa ja hyväksyttävissä tavoiteohjausasiakirjoissa. Osaamiskeskusten valinta- ja avustusprosessi on siten tarkasti ministeriön ohjaamaa ja siten toimikunnan on vaikea tuoda lisätukea prosessiin. Tästä syystä määrärahasta päätettäessä toimikunnan rooli ei laissa säädetyllä tavalla ole siten tarkoitukseen sopiva. Arviointi- ja avustustoimikunnan näkemyksen mukaan toimikunnan rooli olisi paremmin hyödynnettävissä osaamiskeskusten toiminnan ja tulosten tarkoituksenmukaisuuden arvioinnissa. Toimikunta katsoo, että osaamiskeskusten tarpeellisuudesta on syytä toteuttaa ulkopuolinen arviointi.

3. Lausunto nuorisokeskuksia koskeviin esitysluonnoksiin (lain 20 §; asetuksen 9 ja 10 §)

-

4. Lausunto muita säännöksiä koskeviin esitysluonnoksiin (lain 23, 24, 26 ja 27 §; asetuksen 1 §)

-

5. Lausunto Harrastamisen Suomen mallia koskeviin esitysluonnoksiin (lain 12 a ja 21 a §)

-

6. Lausunnonantajan yleiskommentit tai huomiot/ehdotukset koskien lain muita säännöksiä

-